

MLL:n vaikuttamissuunnitelma 14.12.2022

Tavoitteena lapsiystävällinen yhteiskunta – Mannerheimin Lastensuojeluliiton vaikuttamissuunnitelma

Mannerheimin Lastensuojeluliitto (MLL) on kansalaisjärjestö, joka edistää lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia. Hyvinvointi on laaja käsite kattaen laajasti lapsen ja nuoren hyvinvoinnin ja kehityksen eri osa-alueet. Yhteiskunnallinen vaikuttaminen on yksi MLL:n toimintamuodoista. Vaikuttamissuunnitelma tarkentaa MLL:n Suunta -strategian tavoitteita ja toimia vaikuttamistyön osalta.

MLL:n Suunta -strategian vision mukaan

- *Suomi on lapsiystävällinen yhteiskunta, jossa lapsen etu asetetaan etusijalle ja jossa lapset ja nuoret voivat hyvin.*
- *Mannerheimin Lastensuojeluliitto on lasten, nuorten ja perheiden arjen asiantuntija, luotettava ja ketterä kumppani, vapaaehtoistyön toteuttaja ja innovatiivinen kehittäjä sekä vahva vaikuttaja. MLL tarjoaa innostavan ja arvostavan osallistumisympäristön vapaaehtoistoiminnalle lasten, nuorten ja perheiden kanssa.*

Vaikuttamistyö kohdistuu julkisen vallan päätöksentekoon eli valtion, kuntien ja hyvinvointialueiden päätöksentekoon ja toimintaan. Vaikuttamistyön tavoitteena on se, että valtio, kunnat ja hyvinvointialueet päätöksillään ja toimillaan edistävät ja turvaavat lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia ja oikeuksien toteutumista. Poliittisten päätöksentekijöiden lisäksi vaikuttamistyössä tärkeitä kohderyhmiä ovat muun muassa päätöksiä valmistelevat viranhaltijat, muut järjestöt, media, lasten ja nuorten kanssa työskentelevät ammattilaiset, lasten ja nuorten vanhemmat sekä suuri yleisö.

MLL:n arvot ja periaatteet ohjaavat vaikuttamistyötä. MLL:n arvoja ovat lapsen ja lapsuuden arvostus, yhteisvastuu, inhimillisyys ja yhdenvertaisuus. Arvoja täydentävät periaatteet ovat avoimuus, ilo, kumppanuus, osallisuus ja arjen arvostus. MLL on poliittisesti sitoutumaton järjestö ja MLL:n vaikuttamistyö on puolueisiin sitoutumatonta. MLL:n vaikuttamistyön vahvuuksia ovat ihmisten kokema luottamus ja arvostus MLL:n toimintaa kohtaan sekä toiminnan tunnettuus, laajuus ja laatu.

MLL:n vaikuttamistyö perustuu ihmisoikeuksiin ja perusoikeuksiin. Ihmisoikeudet ovat kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa turvattuja ja kansallisesti voimaansaatettuja tärkeitä oikeuksia. Perusoikeudet ovat perustuslaissa turvattuja tärkeitä oikeuksia. Yleissopimus lapsen oikeuksista (YK:n lapsen oikeuksien sopimus) on kaikkia alle 18-vuotiaita koskeva ihmisoikeussopimus. Lapsen oikeuksien sopimuksen mukaisesti lapsen edun on oltava ensisijainen harkintaperuste kaikissa lapsia koskevissa toiminnoissa.

MLL:n vaikuttamistyön keskeiset sisällöt linjataan liittohallituksen hyväksymissä ohjelmissa (kuntavaaliohjelma, aluevaaliohjelma, eduskuntavaaliohjelma ja eurovaaliohjelma). MLL:n vaikuttamistyön kanavia ovat yhteydenpito päättäjiin ja valmistelijoihin, osallistuminen julkisen vallan ja järjestöjen verkostoihin sekä lausunnot, kannanotot, asiantuntijakirjoitukset ja esiintymiset mediassa, MLL:n verkkosivut ja sosiaalinen media.

MLL:n vaikuttamissuunnitelma 14.12.2022

Toimintaympäristön nopea muutos korostaa aktiivisen vaikuttamistyön merkitystä. Vaikuttamistyö muuttuu yhteiskunnan nopean muutoksen myötä. Tämä koskee sekä vaikuttamistyön sisältöjä että sen muotoja. Aktiivinen toimintaympäristön luotaus sekä vaikuttamistyön seuranta ja itsearviointi ovat yhä tärkeämmässä roolissa. Vaikuttaminen median, erityisesti sosiaalisen median kautta korostuu entisestään. Oleellista on seurata sosiaalisen median kehitystä ja luoda myös uusia tapoja vaikuttaa.

Sote-uudistuksen myötä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuu kuuluu 1.1.2023 alkaen uusille hyvinvointialueille. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on hyvinvointialueen ja kunnan yhteinen tehtävä. Varhaiskasvatus, koulutus, vapaa-ajan palvelut sekä kaavoitus ja tekninen toimi kuuluvat edelleen kuntien vastuulle. Uudistuksen myötä alueellisen vaikuttamistyön merkitys kasvaa ja piirien rooli vaikuttamistyössä vahvistuu. Tämä olisi hyvä huomioida piirin henkilöstön toimenkuissa.

Kolme laaja-alaista kriisiä – ilmastonmuutos ja luontokato, koronapandemia ja Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa – heijastuvat monin tavoin lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin myös Suomessa. Nämä kriisien vaikutukset ja niiden torjunta huomioidaan vaikuttamistyössä. MLL toimii kestävä kehityksen ja tulevaisuuskon puolesta.

Talouden näkymät ovat haastavat ja uhkana on, että valtiovalta, kunnat ja hyvinvointialueet tekevät lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia heikentäviä päätöksiä. MLL korostaa, että hyvinvoinnin perusta rakentuu lapsuudessa ja nuoruudessa. Panostaminen lapsiin ja nuoriin on hyvä ja pitkäkestoinen investointi. Se on parasta mahdollista hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ja ongelmia ehkäisevää työtä. Lasten, nuorten ja perheiden palveluihin ja tukeen panostamalla turvataan kestävä yhteiskunta.

Lapsiystävällisessä yhteiskunnassa

- 1) Lapsia ja lapsuutta arvostetaan huomioimalla päätöksenteossa lapsuuden ainutlaatuinen merkitys.** Hyvä lapsuus ja nuoruus ovat itseisarvo. Lapsuudessa ja nuoruudessa rakentuu kestävä hyvinvoinnin perusta. Tavoitteena on, että jokaisen lapsen ja nuoren oikeus hyvään lapsuuteen ja nuoruuteen toteutuu.
- 2) Lasten ja nuorten palveluissa varmistetaan riittävät voimavarat.** Varmistetaan laadukas varhaiskasvatus ja koulutus sekä lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja terveysterveyst. Huolehditaan monipuolisista ja saavutettavista harrastuksista ja vapaa-ajan toiminnoista.
- 3) YK:n lapsen oikeuksien sopimusta toteutetaan suunnitelmallisesti.** Lapsen oikeuksien sopimusta toteutetaan johdonmukaisesti valtion, kuntien ja hyvinvointialueiden toiminnassa. Kansallinen lapsistrategia on tärkeä lapsen oikeuksien edistämisen väline.
- 4) Lapsivaikutukset arvioidaan ja lapsen etu otetaan ensisijaisesti huomioon kaikissa lapsia koskevissa päätöksissä.** Lapsen edun periaatteella pyritään turvaamaan lapsen oikeuksien täysimääräinen toteutuminen. Lapsivaikutusten arvioinnilla selvitetään päätöksen tai toiminnan vaikutuksia lasten ja nuorten hyvinvointiin ja oikeuksien toteutumiseen. Arvioinneissa hyödynnetään myös lapsilta ja nuorilta sekä tarvittaessa myös perheiltä kerättyä tietoa. Ulotetaan lapsivaikutusten arviointi myös talousarvioprosessiin eli tehdään lapsibudjetointia.

MLL:n vaikuttamissuunnitelma 14.12.2022

- 5) **Lasten ja nuorten aktiivista kansalaisuutta sekä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia tuetaan.** Lapsille ja nuorille annetaan tietoa ja heille tarjotaan kanavia ilmaista näkemyksensä ja vaikuttaa. Lasten ja nuorten kokemustietoa hyödynnetään päätöksenteossa.
- 6) **Lasten ja nuorten yhdenvertaisuutta edistetään ja eriarvoisuutta ehkäistään.** Lapsuus- ja nuoruusiän hyvinvointi- ja terveyseroja sekä ylisukupolvista huono-osaisuutta kavennetaan tavoitteellisesti. Maahanmuuttotustaisten lasten, nuorten ja perheiden hyvästä kotoutumisesta huolehditaan. Vähemmistöryhmiin kuuluvien lasten ja nuorten syrjinnän ehkäisemiseen kiinnitetään erityistä huomiota.
- 7) **Vanhemmat ja perheet saavat riittävää apua lasten ja nuorten kasvatuksen ja kehityksen tukemiseen.** Tarvittavaa tukea annetaan kaikissa ikä- ja kehitysvaiheissa riittävän ajoissa. Eri palvelut ja toimijat kokoava perhekeskusmalli kattaa koko maan. Järjestöjen toiminta ja vertaistuki ovat kiinteä osa vanhempien ja perheiden tukea.
- 8) **Vanhemmuus huomioidaan työelämässä ja työn ja perheen yhteensovittamista tuetaan.** Perhevapaajärjestelmä on joustava ja huomioi perheiden erilaiset tilanteet. Työn ja perheen tasapaino lisää lasten ja vanhempien hyvinvointia.
- 9) **Huolehditaan lapsiperheiden riittävästä toimeentulosta.** Sosiaaliturvajärjestelmällä kompensoidaan lapsista aiheutuvia kustannuksia ja turvataan lapsiperheiden toimeentuloa. Sosiaaliturva huomioi perheiden monimuotoisuuden ja erilaiset tilanteet. Lapsiperheköyhyyttä ehkäistään aktiivisesti.
- 10) **Lapsiin ja nuoriin kohdistuvaa väkivaltaa ehkäistään suunnitelmallisesti.** Kiinnitetään huomiota myös lasten ja nuorten keskinäiseen väkivaltaan. Huolehditaan riittävästä voimavaroista ja osaamisesta väkivallan ja muun kaltoinkohtelun ehkäisemisessä, tunnistamisessa ja puuttumisessa.

Keskusjärjestö vaikuttaa valtakunnallisesti ja tukee piirien ja yhdistysten vaikuttamistyötä

- Keskusjärjestö vastaa valtakunnallisesta vaikuttamisesta ja siihen liittyvästä mediatyöyhteistyöstä. Medianäkyvyys (kuten haastattelut ja asiantuntijakirjoitukset) tukee vaikuttamistyötä. Sosiaalista mediaa käytetään aktiivisesti vaikuttamistyössä.
- Keskusjärjestö julkaisee MLL:n vaaliohjelman hyvissä ajoin ennen kunta-, alue-, eduskunta- ja eurovaaleja. Nämä ohjelmat muodostavat sisällöllisen pohjan MLL:n liittoyhdistysten vaikuttamistyölle.
- Keskusjärjestö antaa lausuntoja ministeriöille, eduskunnan valiokunnille ja valtakunnallisille viranomaisille (mm. THL ja OPH) sekä osallistuu niiden järjestämiin kuulemistilaisuuksiin ja työryhmiin.
- Keskusjärjestö pitää yhteyttä ministereiden valtiosihteereihin ja erityisavustajiin, kansanedustajiin, eduskuntaryhmiin ja eduskuntapuolueisiin sekä ministeriöiden ja muun keskushallinnon virkamiehiin. Keskusjärjestö tekee yhteistyötä lapsiasiavaltuutetun kanssa ja on mukana lapsiasianeuvottelukunnassa.
- Keskusjärjestö tekee vaikuttamisyhteistyötä muiden kansalaisjärjestöjen kanssa sekä osallistuu järjestöjen yhteistyöverkostoihin.
- Keskusjärjestö laatii tietopaketteja valtakunnallisen, alueellisen ja paikallisen vaikuttamistyön tueksi.

MLL:n vaikuttamissuunnitelma 14.12.2022

- Keskusjärjestö tukee piirien ja yhdistysten vaikuttamistyötä tuottamalla aineistoja (mm. mielipidekirjoitus pohjia) ja koulutusta vaikuttamistyön tueksi.

Piiri vaikuttaa alueellisesti ja tukee yhdistysten vaikuttamistyötä

- Piirin vaikuttamistyö perustuu MLL:n vaikuttamistyön linjauksiin: MLL:n vaikuttamissuunnitelmaan, ohjelmiin (kuten aluevaaliohjelmaan), lausuntoihin ja kannanottoihin.
- Piiri vastaa toiminta-alueellaan hyvinvointialuevaikuttamisesta ja suunnittelee sisäisesti, kuinka vaikuttamistyötä toteutetaan käytännössä.
- Piiri pitää yhteyttä hyvinvointialueen päättäjiin ja viranhaltijoihin sekä muihin alueellisiin toimijoihin ja tekee niiden kanssa yhteistyötä (mm. työryhmät, kuulemistilaisuudet, lausunnot ja kannanotot).
- Piiri tekee vaikuttamisyhteistyötä alueensa muiden järjestöjen kanssa.
- Piiri pitää yhteyttä toiminta-alueensa kansanedustajiin.
- Piiri pitää yhteyttä alueensa mediaan ja vaikuttaa mediassa. Medianäkyvyys tukee vaikuttamistyötä. Sosiaalista mediaa käytetään aktiivisesti vaikuttamistyössä.
- Piiri tukee yhdistysten vaikuttamistyötä. Piiri koordinoi tarpeen mukaan alueensa yhdistysten vaikuttamistyötä ja tekee yhdistysten kanssa yhteistyötä kuntavaikuttamisessa.

Yhdistys vaikuttaa paikallisesti

- Yhdistyksen vaikuttamistyö perustuu MLL:n vaikuttamistyön linjauksiin: MLL:n vaikuttamissuunnitelmaan, ohjelmiin (kuten kuntavaaliohjelmaan), lausuntoihin ja kannanottoihin.
- Paikallisyhdistykset vastaavat piirin tukemana paikallisesta vaikuttamisesta eli kuntavaikuttamisesta. Samassa kunnassa toimivat MLL:n yhdistykset tekevät yhteistyötä kuntavaikuttamisessa ja kuntavaikuttaminen tehdään koordinoidusti.
- Yhdistyksen hallitus vastaa vaikuttamistyöstä ja suunnittelee yhdessä, kuinka vaikuttamistyötä toteutetaan käytännössä. Yhdistys valitsee paikallisiin tarpeisiin ja yhdistyksen resursseihin sopivat tavat vaikuttaa.
- MLL:n yhdistykset tekevät yhteistyötä alueensa muiden järjestöjen ja toimijoiden kanssa.
- Yhdistys pitää yhteyttä kunnan luottamushenkilöihin (valtuutetut, kunnanhallituksen ja lautakuntien jäsenet) sekä toimintansa kannalta keskeisiin kunnan viranhaltijoihin. Muita kuntayhteistyön keinoja voivat olla esimerkiksi osallistuminen kunnallisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laatimiseen tai lasten, nuorten ja perheiden kuulemisen toteuttamiseen.
- Yhdistys pitää yhteyttä alueensa mediaan. Medianäkyvyys tukee vaikuttamistyötä. Sosiaalista mediaa käytetään aktiivisesti vaikuttamistyössä.

MLL:n vaikuttamissuunnitelma on hyväksytty liittohallituksessa 14.12.2022 ja se korvaa 18.5.2015 hyväksytyn vaikuttamisstrategian.